

Proiectul ASCEND – Tinerii cu dizabilități sunt AICI, ACUM!

Fotografie realizată de Peter Klaus Tontsch

de Vlad Andrei Stamate

Proiectul ASCEND – *Întărirea capacității asociațiilor persoanelor cu dizabilități din Europa Centrală și de Est* s-a desfășurat în perioada iunie-decembrie 2022 și este un proiect inițiat și susținut tehnic de către Forumul European al Dizabilității și finanțat de Citi Foundation, cu participarea activă a Consiliului Național al Dizabilității și al Asociației RENINCO din România.

Consiliul Național al Dizabilității din România s-a înființat în anul 2004, la solicitarea Comisiei Europene, ca cerință a aderării României la Uniunea Europeană. Este o organizație de tip federație, fără scop patrimonial, neguvernamentală, umanitară, apolitică, nonprofit, formată din organizații reprezentative la nivel național pentru protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

Asociația RENINCO România a fost înființată în anul 1994, în cadrul colaborării dintre UNICEF, Ministerul Învățământului și mai multe organizații nonguvernamentale. Misiunea asociației este sprijinirea și promovarea incluziunii în comunitate a copiilor și tinerilor vulnerabili.

Proiectul **ASCEND** a cuprins o cercetare în legătură cu educația, pregătirea profesională și viața socială a tinerilor cu dizabilități. În cadrul cercetării, respondenții chestionarului (**193**) și participanții în cadrul focus-grupurilor și **interviurilor individuale** au vorbit despre experiențele lor, s-au bucurat că există interes pentru ei, dovedindu-se extrem de motivați ca subiecți ai cercetării. Sugestiile pe care le-au formulat cu privire la dizabilitate, educație, ocupare, participare pot fi operaționalizate și se pot găsi pe agenda de lucru în diferite proiecte și programe ale organizațiilor.

Au avut loc sesiuni de formare organizate în trei orașe (București, Ploiești și Botoșani), la care au participat 32 de tineri cu dizabilități, 10 părinți ai acestora și 22 de profesioniști, împreună discutând despre barierele legislative sau atitudinale și despre dorința tinerilor de a munci. În cadrul proiectului Ascend se oferă o nouă perspectivă asupra conceptului de dizabilitate. Aceasta este văzută ca un fapt social, și nu ca o problemă personală a persoanei cu dizabilități. Toate persoanele cu dizabilități au dreptul de a fi integrate la școală, la serviciu și în activități de timp liber.

Fotografie realizată de Peter Klaus Tontsch

În ceea ce privește integrarea școlară, tinerii cu dizabilități au întâmpinat de multe ori bariere, fie de ordin fizic, fie **legate** de mentalitatea profesorilor. O parte dintre ei au fost discriminați, deoarece școala avea clase la etaje unde nu exista lift, și tinerii cu dizabilități nu puteau urca. Alții au fost discriminați chiar de profesori, nepermițându-le să intre la ore sau dându-le note mici. Acest lucru scăzând stima de sine și încrederea elevilor cu cerințe educaționale speciale.

Când vine vorba despre angajarea în muncă, lucrurile stau și mai rău, doar o mică parte dintre tinerii cu dizabilități având un loc de muncă, unii fiind respinși de angajatori pe motivul că nu pot face față cerințelor jobului.

În cadrul proiectului a fost elaborat și un Document de poziție, intitulat „Tinerii cu dizabilități sunt AICI, ACUM!”, care are ca expresii cheie:

- **DIZABILITATE ȘI VALORIZARE**
- **EDUCAȚIE ȘI ȘCOALĂ**
- **ANGAJARE ȘI AUTONOMIE**
- **LOBBY ȘI ADVOCACY**
- **ASOCIERE ȘI IMPLICARE**

Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027 cuprinde două măsuri a căror implementare poate aduce îmbunătățiri în viața tinerilor cu dizabilități. Prima măsură se referă la un pachet de reglementări ale programelor de instruire pentru muncă. Cea de a doua măsură prevede elaborarea unor reglementări ale angajării asistate. Cele două măsuri au procedee clare de implementare, trebuie doar să fie puse în practică.

De asemenea, tinerii cu dizabilități pot face campanii de lobby și advocacy pentru apărarea drepturilor lor. Ei pot milita pentru adaptarea locurilor de muncă, a spațiilor de petrecere a timpului liber și pentru ca ele să nu rămână toată viața în sistemul de protecție socială.

La finalul proiectului, a avut loc **pe data de 9.12.2022** o conferință cu participare largă, în cadrul căreia au fost prezentate rapoartele cercetării și au avut loc discuții. Au luat cuvântul reprezentanți ai autorităților centrale, fiind prezenți reprezentanți ai Ministerului Familiei Tineretului și Egalității de Șanse (**la nivel de consilier**) și ai **Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopții din cadrul acestui minister (prin Președinte)**, ai Autorității Naționale pentru **Protecția Drepturilor** Persoanelor cu Dizabilități, din cadrul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale (**prin vicepreședinte**), ai Ministerului Educației (**la nivel de consilier**). **Au fost prezenți** reprezentanți ai unor instituții importante, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație/**Unitatea de Cercetare în Educație**, **Universitatea București**, Inspectoratul Școlar al Municipiului București, Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională.

Fotografie realizată de Peter Klaus Tontsch

Au fost de față participanți de la unsprezece organizații nonguvernamentale: CNDR (prin președinte și secretariat executiv), RENINCO (președinte și doi vicepreședinți), ANSR (vicepreședinte și președinte Filiala de Tineret), ANR, Asociația Puzzle (președinte), ASCHFR (filialele București și Prahova, cu șapte tineri și însoțitori), Alternativa 2003 (cu șefa de centru și zece tineri), ANCAAR (președinte) Totul pentru tine (din București, cu vicepreședinte – moderator al conferinței), Să auzim glasul mamei (Constanța, prin președinte) Asociația Down plus București (patru persoane).

Fotografie realizată de Peter Klaus Tontsch

S-au creat două grupuri de discuții, primul în legătură cu educația și pregătirea profesională, și al doilea despre ocupație și viața socială a tinerilor cu dizabilități. Întrebările care au animat discuțiile au dorit să scoată la lumină barierele cu care se confruntă tinerii cu dizabilități în angajare, educație și viață socială. De asemenea, ce se poate face la nivelul administrației de stat, al ONG-urilor și a comunității, pentru ca tinerii cu dizabilități să se simtă parte integrantă a societății.

Concluziile proiectului referitoare la educație se referă, **printre altele, la dezvoltarea serviciilor de sprijin pentru învățare din școli**, la urgentarea operaționalizării ocupației de facilitator care să ajute elevul cu cerințe educaționale să se integreze. Autoritățile să urmărească cu perseverență realizarea accesibilității la mediul fizic informațional și comunicațional.

Ne așteptăm ca măsurile strategice cuprinse în Strategia Națională „O Românie echitabilă”, 2022- 2027, să devină acțiuni concrete.

Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Sanse să invite la consultări tinerii cu dizabilități și organizațiile care îi reprezintă, astfel încât să împlinim dezideratul: „Nimic despre noi, fără noi!”.

În încheiere, aș dori să va împărtășesc din experiența mea personală în legătură cu educația. Sunt un tânăr în fotoliu rulant, care nu-și poate folosi mâinile și care vorbește cu dificultate. Am absolvit Facultatea de Sociologie și Asistență Socială de la Universitatea din București și cursurile Masterului Grupuri de Risc și Servicii Sociale de Suport și ale Masterului Sondaje de Opinie, Marketing și Publicitate ale aceleiași facultăți.

Foto by Peter Klaus Tontsch

Parcursul meu școlar a fost pe cât de frumos, pe atât de sinuos. Am întâlnit atât oameni deschiși la minte, cât și oameni mai puțin aplecați asupra incluziunii mele în școală.

Aș vrea să încep cu clasele I-IV, unde am fost sprijinit întru totul de doamna învățătoare Elena Maței, care, din păcate, s-a stins din viață. Dumneaei a fost ca o a doua mama pentru mine. A reușit să adapteze tot sistemul de evaluare și notare pentru a-mi fi mai ușor să rezolv exercițiile. Eu nu pot să scriu de mână, și dumneaei îmi făcea teste grilă cu aceiași itemi ca ai celorlalți colegi de clasă, astfel încât să răspund aceluiași întrebări.

Apoi, în clasa a V-a, lucrurile s-au schimbat un pic. Deodată am avut la fiecare materie câte un profesor diferit, și a trebuit să mă adaptez la cerințele lor. Mi-a fost puțin greu la început. Era o lume cu totul nouă pentru mine. Parcă atunci am dat prima dată cu ochii de viața reală. Eram în perioada adolescenței, în care am început să descopăr mai bine lumea din jurul meu, și mai ales cum funcționează ea. Am râs, am plâns, câteodată m-am simțit nedreptățit, alteori furios, dar am știut să le fac față cu brio acestor emoții.

După aceea a venit Evaluarea Națională, un moment în care am avut mari emoții. A fost primul mare moment de cotitură din viața mea, un moment în care trebuia să dau tot ce aveam eu mai bun în doar trei ore.

Am luat examenul cu o notă foarte bună, după care m-am înscris la Liceul Teoretic Ion Barbu. Au urmat apoi patru ani minunați. Mi-am făcut prieteni buni, am avut un parcurs educațional excelent, ieșeam cu colegii în pauză, mă bucuram de fiecare moment și de fiecare îmbrățișare din partea fetelor. Eram răsfățat de soartă.

Apoi a urmat cel de-al doilea mare test, Bacalaureatul. Am reușit să îl dau și să îl iau cu note foarte mari. M-am înscris după aceea la cea mai incluzivă Facultate din București. Facultatea de Sociologie și Asistență Socială din București, care m-a primit cu brațele larg deschise, mi-a oferit oportunități de afirmare și suport moral.

Aș dori să mulțumesc frumos tuturor celor care mi-au fost alături în parcursul meu educațional. Mă înclin în fața Dumneavoastră!

NOTE

Articolul se bazează **pe consultarea documentelor, pe participarea directă a autorului la proiect și la conferința din data de 9.12.2022** în cadrul proiectului ASCEND, **precum și pe experiența sa personală**, Proiectul ASCEND, inițiat și susținut tehnic de către Forumul European al Dizabilității (EDF), cu suport financiar de la Citi Foundation, este focalizat pe întărirea capacității asociațiilor persoanelor cu dizabilități din Europa Centrală și de Est și este implementat în cinci țări: Bulgaria, Republica Cehă, România, Slovacia și Ungaria. La noi în țară, proiectul ASCEND este realizat de Consiliul Național al Dizabilității din România (CNDR), în parteneriat cu Asociația RENINCO România (Rețeaua Națională de Informare și Cooperare pentru integrarea în comunitate a copiilor și tinerilor cu cerințe educative speciale).

Acest document a fost produs cu asistența financiară de la Citi Foundation și cea a Forumului European al Dizabilității. Părerile exprimate aici sunt acelea ale Consiliului Național al Dizabilității și ale Asociației RENINCO din România, așadar nu se poate considera că ele reflectă opinia oficială a partenerului finanțator și a Forumului European al Dizabilității.